

QUÆSTIO MEDICA.

*Cardinalitiis Disputationibus manè discutienda in Scholis Medicorum
die Jovis vigesimo primo Martii.*

M. LUDOVICO GAYANT, Doctore Medico
Regis ordinario, Præside.

An à frequentiori potu Café vita brevior?

I.

POSITA sanctorianæ transpirationis lege, patet quomodo per internas
externasque caulas diffluant corpora. Quidquid autem ex hoc effluxu decedit
substantia corporis viventis, sive solidæ, sive fluidæ, id omne per esculentæ &
potulenta utcumque reficitur. Perennis hæc est alimenti necessitas ad vitæ con-
servationem, molisque corporeæ incrementum. Aëqua verò & conveniens na-
tura debet esse alimenti copia, hæc legitima est via, qua pervenire licet ad me-
tam, seu longævitatem. Sat habet natura exempta fime & siti. Sic contenta est
aliquando, repletur numquam: sed iisdem non expletur natura & voluptatis
desideria. Cave ergo ne te ludat incurvum edendi bibendique libido, que con-
fusa sanitatis & repletionis confundit. Illa quidem secura est & ærumnis va-
cua; hæc infida & pœnitentia plena. Necesse est levatur natura, gravatur su-
perfluis. Hæc tanti penduntur ad perniciem, quanti emuntur ad delicias. In
geniosa gula ita sitire & esurire didicit, ut vix totus ipsi sufficiat orbis. Nihil
est cui parcat. Nam domestica sævit in animalia, feras per lucos & sylvas pro-
sequitur; avibus retia tendit; pisces in ipso Thetidis gremio fallit. Quidquid
sponte, quidquid sollicitata profert humus rater, cuius eriam viscera scindunt
delicatores, id omne depopulatur, & in alimentum sumit: inò eo dementit
ventum est, ut coctam terram dentibus atterant & vorent. At quid hæc omnia
ad vitam longam, nisi offendicula & cotes parcarum forcipibus acuendis ido-
nei?

II.

ALIMENTI nomine intelligitur id, quod reparat corporis animati par-
tes solidas & fluidas, restaurare ac augere valet, & in illarum substantiam
facillere. Pars illa alimenti solidior quæ ritè subiecta instaurandis solidis parti-

bus dicatur, cibum nuncupant; quod ad sui per totum corpus distributionem vehiculò eger, sive potu. Is corpus est liquidum, fluidum, extinguendæ siti, calor temperando, subigendis solvendisque, fermentationis ope, in ventriculo cibis inserviens; qui humidarum partium in corpore jacturam reparat, & concocti alimenti distributionem promovet, actionis salium corporis fermenta constituentium author præcipius. Quippè qui illa soluta teneat. Hinc animantibus cunctis à naturâ potus desiderium. Dum autem ista efficit potus, humores, quin & corpus ipsum variè afficit, diversimodèque alterat; adeòqué quo implicior fuerit, eò præstantiore futurum planè constat. Ubivis & cuique ua offert ubera tellus, quorum liquor, aqua scilicet potum priscis temporibus, non animalibus tantrum, sed & homini etiam subministravit. Hæc, si hydropotis fides, longioris avi author est. Ideò cecinit Pindarus A' εῖτο μηδέπ. Quod vix nutrit aqua, hydropotarum spondet voracitas, referente Hippocrate οὐδὲπ Βέροι. Attamen votis omnibus responder, cujus satietatem non secus ic vini respuit natura. Et si enim pharmacum sit vinum, cor læstificans; illudque ad sidera tollant Baccho devori, cuius vi animam in ipso corpore concubare amant; nisi moderatus sit illius usus, venenum fit, dum sitim accedit, aut à bibendi aviditate. Si mero uteris, vernaculum sit. Exulent externa, quæ toxica sunt, cauponum avaritia, perfidiâque, vel malesana bibendi cœthe. Jactet Neustria nobiles suas vappas, pomacea citò acescentia, cruditates allatura: Mucosam & lenescentem cerevisiam tumidi bibant Belgæ, queis uvas invidit natura, viscera sua torreant spirituosis & ardentibus aquis, quos non terret vita brevior, solis profuturæ gelidis urse ad depellendum fugis accolis. Gelidas glacialesque potent aquas calidarum regionum habitatores: Chocolatam hauriant invita Venere, & irato cupidine nati; Thè infusum sorbillent, queis sordent faciliora naturæ munera: Circà Café decoctum occupentur, quos strenua exerceat inertia, qui somno farigantur longiori, aut qui crassis vescuntur cibis, cum perpetua vini abstinentia. Hæc potio sit otiosorum delectabilis esca, & in Thermopolis garrimentum anima. Sed qui vitam querunt diuturniorem, hæc omnia respuant, vel iis saltē leviter & quasi transitoriè utantur. Nihil enim magis lanitati, & vita detrahit, quam potus illi qui tam diverse corpus afficiunt, quique evolutis & nimium volatilibus principiis rurgidi viscera torrent, fibras crispant aut urunt, sulphura humoribus permixta evolvunt, & sui juris faciunt; sive liquores inspissant, serum ita necessarium sanguinis vehiculum dissipant, morbosas cident in sanguine fermentationes, viscera infarciunt, appetentiam tollunt, coctiones impedit præcipitatis è ventriculo ciliis alimentis; aliaque mala bene multa inferant iis præsertim, qui pleniori vietū utuntur, οὐχιμα καὶ, οὐπεπίζει assunt alimenta sulphuribus imprægnata. Vina aut porulentorum genera alia ingerunt, alias profutura, si raro & medicaminis lege sumuntur.

III.

HUJUS generis esse artis illa opera extranca, quæ eò pluris sunt, & avide diuis expetuntur, quò magis è diffisitis prodeunt regionibus, quis inficiat ibit? Licet enim nobis apposuerit natura quæcumque alimento aut remedio esse debent, uno verbo, quæcumque ad conservationem nostram necessaria sunt;

3

nullaque nobis sint aptiora iis quæ fert patria tellus, & nobis connascuntur. Attamen propria sæpiissimè negligunt stulti, extranearumque rerum cupidine laborantes, aurez se sicà jugulant. Inter illas merces exorticas magnum sibi nomen fecit Café, nec forte jam vulgatior ulla. Cujus adeo crevit usus, ut ferè Thermopoliorum officina ad Oinopolarum numerum accedant. Quantum autem noceat frequentiùs potata hæc nigra potio, is solus negaverit, qui naturam ejus ignorat, de effectibus, quos producit, quique quotidiana innotescunt experientia, minimè sollicitus. Si Café examini subjicias non leguminis speciem esse deprehendes, uti somniaverunt creduli, qui pro illo cicer arietinum cum gaudio in hortis vegetasse mirabantur: sed semen exoticum arboris cuiusdam in Arabia felici crescentis, cujus primus mentionem fecit Alpinus sub nomine *Bon*; itaque *Bon* sive *Ban* Joannis Bauhini Café officinarum arbor est ad cerasos minores proximè accedens, cuius semen in testâ unicapsulari vel bicapsulari olive formam referente continetur, sex lineas longa, tres crassa. Contenta vero in capsulis semina, dura sunt, una parte convexa, alterâ depressa & sullata, colore album inter & fuscoluteum donata, farinacei saporis & nullius fere odoris; eligatur pinguius graviusque, nec aquâ madidum marinâ. Sal enim marinum latis intricata illius principi fixiora reddit. Hujus seminis vires profecto non exiguae, si medicamenti loco adhibeatur. Ne tamen panaceam credas, ut prædicat otiosa delicatulorum turba. Quin imò si frequentius potetur illius decoctum, appetitiam tollit, insomnes reddit, liquores insipiat, sanguinem accendit, multaque ad vita nostræ detrimentum machinatur.

I V.

SEMINIS Café volatilis pars, in qua vires ejus sitæ sunt, adeo in intimâ sharez substantiâ, ut illam evolvere, nisi postquam igni subiecta fuerit, impossibile prorsus videatur. Torrefaciendi coquendive non una methodus, nec minima laus est apud otiosos si ritè præparaudi modum longo usu acquisiverint. Sorbitio hæc apud Turcas aliquoque Orientis populos, quibus vinum relligio est, non jejuno propinatur stomacho; sed placentulas ad illius sorbillationem dicas habent, quam jejunis maximè noxiæ existimant, etiam si parum illorum corpora alteret, qui azymo pane, piscibus exsiccatis, oleribus aliisque crassioris substantiæ cibis videntur. Hæc pugnitæ merces & otii lufus intra Claustrum repagula jam penetravit: cujus moderatus usus quoquo modo prodesse posset, si huic tanquam medicamento tantum indulseris. Sal nimivm volatile quo turget semen illud, spiritus agitat & commovet, qui pernicissimo motu donati somnum arcent, vigiliasque invehunt, fumos à crapulâ ortos caput gravantes discutunt; adustarum autem particulatum vi, quatum in eo magna copia gustu olfactaque deprehenditur, necnon figuræ inconcinnitate, dum in sanguinem, deinceps in latice ininserviat nervum, ataxias excitat, fermentationesque & effervescencias ciet, assiduæque tandem mobilitatis importunitate nervos vellicit, spiritibusque efficaces nimium addit stimulos. Sic referati cerebri ductus ad solita videntur se accingere munia, spiritus verò animales sui non levem copiam una cum oleosis, ballamiciisque corporis humoribus avolat finunt. Quin & maximam sanguinis portionem in serum solvunt per tenes amandandam. Sic ergo levia quedam præstare bona posse videtur decoctum Café, si datâ oc-

caſione propinetur ut remedium; ſin verò pluries in diem garriendi tempus
terendi gratiā, ut hodie conſuevit, forbilletur; iisdem legibus quibus prodeſt
in potantis pernicie frequentior nec indicatus vertitur uſus.

4
V.

DECOCTI Café forbillandi appetitus morbus quidam eſt mulieribus &
otioſis endemius, qui ſi quemquam ſemel corripiuit nulla fit medicabilis
arte. Sitis eſt hydropis ſymptomati ſimilis, nec minus inexplorabilis. Quo plus
potatur, eo ſititur magis. Cum inter actiua Café principia præcelleat & domi-
netur alkali volatile, quo fermè unico dives eſt, avolatis poſt toſtionem
phlegmate una cum ſulphurum & oleorum quibus temperabatur majore
parte, alimenti vicem ſupplere nequit, etiamſi avolantes cum decocti fumo
permixtas volatiles particulas ore & naribus retenire tentaveris. Sed acidum
valet obtundere ventriculi fermentum, ſicque appetentiam tollit; parum etiam
nutrit, quod pravum ſuppeditat alimento, terreas ſcilicet alkalinasque
particulas igne gravidas. Non mirum igitur ſi tantopere biliosis & melancholicis
noceat. Hinc forte in illo venenatæ qualitatis nata uſpicio, quam excuſare ten-
tat Veflingius, & in quam tantopere invehitur, & debacchatur Dunæanus. Nec
timendas ejus vires, addito ſaccharo, ut eſt uſus, frangere vel frænare
ſperaveris, quin imò ſic invaluere magis, potuſque evadit nocentior. Qua arte
noxas suas invehat deſideras: diſta revolue. Mala tot efficit corporis liquo-
res inſpiſando, dum urinas pellit ociuſ, transpirationem adauget, aut inutiles
promovet ſudores; ſic infarctui, quem aliter ſolveret, aliiſque morbis ab inſ-
piſato ſanguine ortis anſam præbet. Velociuſ nempe acta & quaſi rapta ſanguini-
nis moles compagem ſuam ſolvit per ingeſtum intemperanter hujusmodi po-
tum. Spiritus, quos continuuſ iactatione & mobilitate fatigat, neſtareo nervei
liquoris rore, quem diſſipavit, orbatur. Spiritibusque diſſipatis etiam alii fru-
ſtrantur liquores, unde Café inuita indelebilis labes, quod nempe paralyſum
nervo inducit, sterilitatemque utrique ſexui ſic accerſat. Cum igitur pernic-
iſimo partium acrium & ignearum motu balsamicam depopulet humorum par-
tem, ſanguinis pretiosum abſumat vehiculum, ſerum ſciliſet, non mirum ſi
iisdem viribus quibus auxiliatur, dum modeſte & pharmaci inſtar potatur; tot
mala ob frequentiorem uſum perpetrare valeat. Sic vinum nutrit, & inebriat.
Ignis calefacit & urit. Conſtat enim eos qui Café frequentius utuntur in mor-
bos lethales incidere, tales ſunt viſcerum infarctus, affeſtus melancholicis,
heſticæ febres, aliaque innumera, à quibus jam nimium cito mortis, corripiuit
gradum.

Ergo à frequentiori potu Café vita brevior.

Proponebat Parisiis JACOBUS-PHILIPPUS DAVIER
DE BREVILLE, Parisinus, Baccalaureus Medicus,
A. R. S. H. 1715.

Typis JACOBI QUILLAU, Universitatis, & Facultatis Medicis
Typographi.